

- ז. כאמור, אם נוקטים אויר מזבח כמזבח דמי [וכן מסקנת הסוגיא באדם המחזיק בידו, כנ"ל] – אי אתה מוצא מחשבת חוץ לזמנו בעולת העוף אלא כשחישב להורידו ולהעלותו שוב לאחר הזמן, ולדעת האומר אין לינה מועלת בראשו של מזבח, אין פסול אלא כשחושב שבשעת עלות השחר יהא חוץ למזבח, אבל בלא"ה הרי לעולם הוא בר הקטרה, ואין זו מחשבה הפוסלת.
- א. כשם שאין 'פיגול' לענין חיוב כרת לאוכלו, אינו אלא באופנים המסוימים, כך הפסול אינו חל אלא באופנים האמורים (עפ"י מנחת חינוך קמד, 1).
- ב. חישב על אכילת אש הדייט למחר – בכל אופן הרי זה פיגול (מנחת חינוך קמד, 1).

דף פח

- קמא. א. אלו תנאים נצרכים לקידוש כלי שרת את תכולתם?
 ב. האם כלי לח מקדשים את היבש, ומידות היבש את הלח?
 ג. כלי קדש שניקבו או נפגמו, מה יעשה בהם?
 ד. האם המנחות והנסכים והביכורים כשרים לבוא מן המדומע, מן הערלה ומן הכלאים?
- א. כלי שרת מקדשים את מה שבתוכם כשהם שלמים. ואפילו ניקבו, אם עושים בהם מעין מלאכתם כשהיו בשלמותם.
 ואין מקדשים אלא בקודש – בעזרה.
 יש אומרים שאף בחוץ מקדשים ליפסל אך לא ליקרב (ע' שטמ"ק ג).
- ודוקא כשנמצא בהם שיעור הראוי ולא כשחסר. אך אם דעתו להוסיף כשיעור הראוי – ראשון ראשון שנכנס לתוכם מתקדש.
 ואין מקדשים אלא בתוכם. בירוצי מדות – מחלוקת.
- א. פירש הר' חיים (בתוס'), אין מקדשים אלא במקום קיבולם הרגיל ולא בחקק שבמושב וכו'.
- ב. כתב הרמב"ם בפירושו המשנה שאין הכלי מקדש אלא את הראוי לאותו הכלי או לאותו מקום. וכן הוא בתורת כהנים. (וע' זבח תודה; שבט הלוי ח"ו סו"ס י צג).
- ב. במשנה שנינו שאין כלי לח מקדשים את היבש, וכן להפך – מדות היבש את הלח.
 (סולת בלולה בשמן, האם היא בכלל 'יבש' – כתב בספר שפת אמת (מנחות ח) שתלוי הדבר בשני תירוצי הגמרא).
- ואמרו (ללשון אחת) בשם רב או רב אסי, שאמנם אין מקדשים ליקרב אבל מקדשים אותם להיפסל ביציאה או במגע טבול יום.
 אמר שמואל: מזרקות (המשמשים לזריקת הדם) מקדשים את היבש, כיון שראויים לנתינת סולת (מזרק אחד כסף... שניהם מלאים סלת...). ומה ששנינו כלי לח אין מקדשים את היבש – במדות הלח, הין וחצי הין וכו' שלא נמשחו אלא למדידה, לפיכך אינם מקדשים אלא ע"י מדידה.
- ג. כלי קדש שנפגמו או ניקבו – אין מתקנים אותם בהתכת הפגימה או במילוי אבר. וכן סכין שנפגמה (פגימה גדולה. רש"י) – אין משחזים אותה. נשמטה (מקתה) – אין מחזירים אותה, שאין עניות במקום עשירות.
 א. הוא הדין לשאר קלקולים הניכרים (עפ"י אחרונים).

- ב. הרמב"ם (כלי המקדש א, יד) כתב שכלים שניקבו או נפגמו מתיכים אותם ועושים אותם חדשים [ובסכין שנפגמה או נשמטה כתב גונוזים אותה ועושים אחרת].
- ג. יש מי שכתב שאם עושים מעין מלאכתם הראשונה, שלא נתקלקלו לגמרי – מתקנים אותם (משנה למלך כלי המקדש א, יד). ומדברי התוס' (בשבועות יא.) אין נראה כן (מנחת חינוך).
- ד. כתבו התוס' (בשבועות יא.): דוקא כלי שרת אבל כלים אחרים שבמקדש, היו מתקנים אותם. ואולם יש מהראשונים שנוקטים שהסכין אינה כלי שרת ולפי זה נראה שאף בשאר הכלים שבמקדש אין מתקנים אותם, הגם שאינם קדושים אלא קדושת דמים (ע' יריעות שלמה כלי המקדש א, יד).
- ה. בשעת הדחק שאין שם כלי אחר, מותר לתקן הכלים לפי שעה, דכדיעבד דמי (עפ"י יריעות שלמה שם).

- ד. מנחות ונסכים וביכורים אינם באים מן המדומע (פרש"י: תרומה המעורבת בחולין, שאינה ראויה אלא לכהנים. תוס': ערלה וכלאים המדומעות. [אעפ"י שמהתורה בטל המיעוט ברוב ואין איסור אלא מדרבנן. ע' בזה בשו"ת אחיעזר ח"ב מו, י],) וכל שכן שאינם באים מערלה וכלאים.
- אם הביא – לא קדש. ואמר רב / רב אסי (לאיכא דמתני'): דוקא להקרבה לא נתקדשו, אבל חלה עליהם קדושה לענין זה שנפסלים ביוצא ובטבול יום (מלבד ביכורים שאינם קרבן הנקרב, ואין שייך אצלם קידוש כלי להיפסל באלו. רש"י).
- על מקור דין 'ממשקה ישראל' במנחות ונסכים – ע' משך חכמה פינחס כח, יט.

- קמב. א. בגדי כהונה, האם עשויים מעשה מחט או מעשה אורג?
- ב. בגדי כהונה שנתלכלכו – מה דינם?
- ג. ממה היה עשוי המעיל וכיצד מעשה שוליו?
- ד. מנין שבגדי כהונה מכפרים, ועל מה הם מכפרים?
- ה. אלו דברים היו מכפרים על שפיכות דמים ועל לשון הרע?

- א. בגדי כהונה היו עשויים מעשה אורג ולא מעשה מחט (– 'מעשה רוקם'. ע' יומא עב). כלומר, אורגים אותם מלכתחילה בצורת הבגד ואין עושים אותם כיריעות ואח"כ מחברים היריעות במחט.
- מכל בגדי כהונה האבנט בלבד היה עשוי מעשה רוקם, ככתוב (בשמות כח, לט). לדעת הרמב"ם (כלי המקדש ח, ב) משמע שרק אבנטו של כהן גדול היה מעשה רוקם, לא של הדיוט. והרמב"ן (פקודי) חולק וסובר ששניהם היו מעשה רוקם.

- ב. בגדי כהונה שנתלכלכו מעט – מכבסים אותם בין במים לבדם בין בנתר ואהל. היה גיעולן רב, שזוקק לכיבוס בנתר ואהל – אין מכבסים אותם כל עיקר, שאין עניות במקום עשירות.
- בגדי כהונה שנקרעו, יש מי שציידד לומר שמתקנים אותם. ואולם דעת כמה אחרונים אינה כן.

- ג. המעיל כולו עשוי מתכלת (– צמר). ובשוליו היו כעין רמונים סגורים, משזירת תכלת וארגמן ותולעת שני. בינות לרימונים היו פעמונים הבנויים מזגים וענבלים – חציין בצד זה (מלפניו), וחציין בצד זה (מלאחוריו. רש"י). מנינם הכולל של הפעמונים: לתנא קמא 72 ולרבי דוסא בשם ר' יהודה 36.

- ד. נסמכה פרשת הקרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך, מה קרבנות מכפרים אף בגדי כהונה מכפרים; –
 הכתונת מכפרת על שפיכות דמים.
 מכנסים מכפרים על גילוי עריות.
 מצנפת – על גסי הרוח.
 אבנט – על הרהור הלב.
 בירושלמי (יומא) אמרו שמכפר על העוקמנים בלב (יש מפרשים: המעקמים דבריהם ולבם בל עמם).
 ויש אומרים שמכפר על הגנבים (שם; ויק"ר י').
 החושן מכפר על הדינים.
 וכן אמרו בירושלמי (יומא ז, ג) שמכפר על מטי הדין. ובוזרה (ה"ג כג.) אמרו שאבני החושן
 מכפרות על גסות הלב.
 אפוד – על עבודת כוכבים.
 מעיל – על לשון הרע.
 הציץ מכפר על עזות פנים.
 ה. כפרת שפיכות דמים; –
 אם ידוע הרוצח ונידון למיתה, לא יכופר הדם לארץ כי אם בדם שופכו.
 אם אין דינו במיתה, כגון שהרג ללא התראה; אם ידוע מיהו הרוצח – הכתונת שבבגדי כהונה מכפרת.
 ואם אין ידוע – עגלה ערופה מכפרת.
 פרושו התוס' שמדובר על כפרת הציבור, אבל הרוצח אינו מתכפר באלו. ויש גם כפרה כללית
 על ישראל בשעיר דיום הכיפורים.
 רוצח בשוגג דינו בגלות, לכפרה (ע' שבועות ה. 'אי בשוגג בר גלות' וכן בריש מכות גבי ק"ו דריו"ה
 בגלות לעדים זוממין).
 לשון הרע; אם בצנעה – הקטורת היתה מכפרת. ואם בפרהסיא – המעיל של הכהן הגדול.

פרק עשירי; דף פט

- קמג. א. אלו כללי קדימה שנויים במשנתנו?
 ב. איזה קרבן קודם לחברו בזוגות דלהלן?
 חטאת ועולה; חטאת ואשם; עולה ואשם; אשם ושלמים; תודה ואיל נזיר; תודה / איל נזיר ושלמים;
 שלמים ובכור; בכור ומעשר; מעשר וקרבן-עוף; עוף ומנחה.
 א. כל התדיר מחברו קודם את חברו (מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד); כל המקודש מחברו – (שיש
 בו צד ריבוי קדושה ממנו) קודם את חברו (וקדשתו – לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון... הוריות יב:).
 ב. אלו הן פרטי דיני קדימה בקרבנות משום 'מקודש'; –
 חטאת ועולה – עשיית החטאת קודמת לעשיית העולה, שכן מרצה. וכן הדין כששניהם שחוטים ודמם
 עומד ליורק – דם החטאת קודם. ואפילו חטאת שאינה באה לכפרה, כגון חטאת הלויים. (ישנם כמה